

Biblioteques, escoles i cultura local

Per segon any consecutiu, i coincidint amb el quart aniversari de la Biblioteca Pública de Sant Gregori, el passat mes de març es van reunir en aquesta població les bibliotecàries de municipis inferiors a 5.000 habitants de les nostres comarques. El fet que aquestes professionals hagin de desenvolupar la seva feina aïlladament, amb poca preparació inicial específica, el fet que l'administració no dediqui prou esforç en el seu reciclatge i millora, i també que els regidors de Cultura dels petits ajuntaments, en molts casos, no tinguin cap política cultural dissenyada pel que fa a la lectura pública (i a la cultura en el sentit més ampli), crea la necessitat, manifestada reiteradament per les bibliotecàries, de fer trobades i reunions periòdiques per tal d'intercanviar experiències i discutir qüestions comunes.

Llei del sistema bibliotecari de Catalunya

Amb tota la unanimitat que pot donar el nostre Parlament, es va aprovar el passat 3 de març la nova Llei de biblioteques que substitueix la, mai del tot aplicada, de l'any 1981. Quin marc legal introdueix aquesta nova llei pel que fa a les nostres petites biblioteques? Fem-ne un breu repàs:

«Article 34, apartat 2: en els municipis de més de cinc mil habitants hi ha d'haver una biblioteca local».

«Article 35: les biblioteques filials presten serveis de lectura pública amb el suport d'una biblioteca local, d'una biblioteca central urbana o d'una biblioteca central comarcal...».

L'article 37 especifica qui dóna suport a aquestes biblioteques: la Generalitat assumirà tots els aspectes més genèrics i inconcrets: assessorament, col·laboració, coordinació, investigació, formació, promoció... i són els serveis regionals i comarcals els qui assumeixen qüestions més concretes: adquisició de fons, catalogació, catàleg col·lectiu, préstec interbibliotecari, suport tècnic i informàtic...

Les qüestions bàsiques i generals de la llei són determinar la unificació de les diferents xarxes de biblioteques (diputacions, caixes i Generalitat) del país en una de sola i atribuir als municipis i a les comarques les responsabilitats que fan referència a la lectura pública; la Generalitat es quedarà les responsabilitats «nacionals». El primer pas per a l'aplicació d'aquesta llei és la confecció del Mapa de la Lectura pública, que determinarà les aplicacions concretes i les prioritats.

Com hem dit, tots els pobles superiors a 5.000 habitants hauran de tenir biblioteca pública i els pobles de demografia inferior podran tenir, i alguns continuaran tenint, biblioteques filials. Aquestes, com que no estan obligades per llei i són de titularitat pràcticament municipal, dependran de la política local (amb suport comarcal i nacional) i la Generalitat es reserva el dret al control mitjançant la inspecció. (Article 27, apartat 2: Si de la inspecció d'una biblioteca integrada en el sistema de lectura pública es desprèn que no compleix la normativa... el titular de la biblioteca perd el dret

Les biblioteques, elements dinamitzadors de la cultura a cada poble.



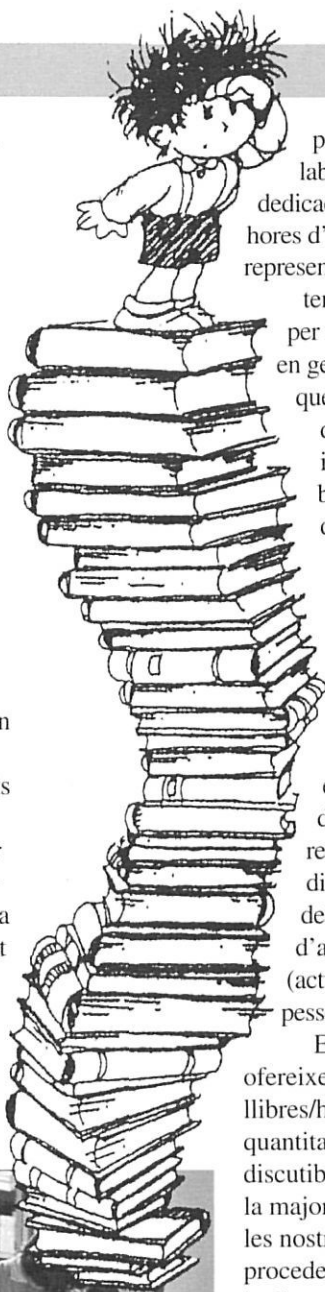
d'accés als serveis de suport a la lectura pública.)

Situació actual de les biblioteques filials

L'article 22 de l'esmentada llei defineix què és una biblioteca pública: «Es consideren biblioteques públiques les biblioteques que disposen d'un fons general, ofereixen un ampli ventall de serveis informatius de tipus cultural, educatiu, recreatiu i social i són accessibles a tots els ciutadans, tant al conjunt del públic en general com a determinats grups d'usuaris», i en el seu apartat 2 especifica: «...i han de prestar serveis diferenciats per a adults i per a infants».

Bé, a la pràctica, per assumir totes aquestes funcions i per fer-les ben fetes, es fa necessària una més gran dedicació i un augment pressupostari per part dels ajuntaments amb voluntat de tenir biblioteca, i de l'administració.

Per poder desenvolupar correctament la seva tasca, el



primer pas seria que l'horari laboral passés a ser de dedicació exclusiva i que les hores d'obertura al públic no representessin més del 60% del temps total. Una altra dada per remarcar és que els sous, en general, són molt baixos i que hi ha mancances d'infraestructures importants: solament una biblioteca disposa d'ordinador, 13 no tenen fotocopiadora, 10 estan en un local que comença a ser petit, 8 no tenen full informatiu de presentació dels seus serveis, 9 no estan ben senyalitzades i, en general, el pressupost de compres de fons documental (llibres, revistes, diaris, vídeos, discos compactes) per part dels ajuntaments ha d'augmentar necessàriament (actualment és d'unes 353.400 pessetes/any de mitjana).

El fons de llibres que ofereixen és de 2,95 llibres/habitant, que si bé és una quantitat satisfactòria, seria discutible la seva selecció, ja que la major part de llibres que tenen les nostres biblioteques públiques procedeixen del suport genèric de la Generalitat i, per tant, la seva tria no respon a les necessitats del servei.

Pel que fa a les seccions de Videoteca i Fonoteca, les dades són del tot decebedores: 0,0075 vídeos/habitant i 0,0048 discos compactes/habitant; això vol dir que pràcticament només una o dues biblioteques ofereixen aquest servei.

Un altre tema d'importància és la relació de la biblioteca amb

l'escola i la problemàtica que representa que en molts moments les biblioteques es converteixen en guarderies, on els nens van a fer els deures. Penso que la primera qüestió que cal plantejar és la necessitat de coordinació entre les escoles i les biblioteques (la majoria de les biblioteques de què estem parlant estan a menys de 500 metres de l'escola del seu poble). La biblioteca pública ha de potenciar al màxim els serveis de la seva secció infantil dins l'horari escolar i en molts de casos cobrir les funcions de biblioteca central d'escola; d'aquesta manera els seus joves usuaris aprendrien a utilitzar-ne correctament els serveis i no presentarien conflictes amb els lectors adults. Aquesta qüestió, actualment força polèmica entre les bibliotecàries, era plantejada de la mateixa manera que ho fem aquí, en un darrer congrés que va reunir totes les bibliotecàries del País Valencià.

Diferents temes varen ser tractats amb més o menys discussió i al final es va decidir que es farien dues trobades anuals (el setembre, a Caldes de Malavella, i el març, a Sant Gregori) i que es crearia un grup de treball per coordinar les diferents iniciatives (creació de guies de lectura, unificar esforços pels buidatges de revistes, dossiers temàtics, organitzar conferències, exposicions, etc.), per tal que les nostres biblioteques responguin cada dia més a les necessitats i a les exigències dels seus usuaris i siguin elements dinamitzadors de la cultura als nostres pobles.

JORDI ARTIGAL